

Ale. 452

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego z petycji spółki wodnej dla regulacji Wisłoka i Pielnicy, tudzież petycji obszaru dworskiego i gminy Jaćmierza wraz z gminą Posada jaćmierska w sprawach regulacji Wisłoka i Pielnicy.

Wysoki Sejmie!

Spółka wodna dla regulacji Wisłoka i Pielnicy żali się, że przedsięwzięte na podstawie ustawy z dnia 1. lipca 1886, Nr. 68. dz. u. kr. roboty regulacyjne nie zostały w zupełności wykonane, że te, które wykonano, częściowo uległy zniszczeniu, że w kasie spółki znajduje się niedobór, a że natomiast strony interesowane z powodu niezapłacenia należności za grunta na cele regulacyjne zajęte, jakoteż z powodu szkód występują do Spółki z uroszczeniami i grożą procesami sądowymi, że kancelaryę spółki odebrał nowo w marcu b. r. wybrany Wydział spółki w największym nieładzie, że wreszcie według obrachunku, dokonanego przez organa Wydziału krajowego stan bierny spółki wynosić ma 219.942 K, a wysokość zaległości w datkach konkurencyjnych, których ściągnięcie w drodze egzekucyi zarządził Wydział krajowy przez dotyczące urzędy podatkowe, podano na 184.156 K 82 gr.

Przedstawiając ten stan rzeczy i te stosunki, składa Spółka wodna odpowiedzialność na Wydział krajowy i c. k. Namiestnictwo, do których to władz, według zdania spółki, należy właściwie decyzja i kierownictwo w sprawach spółki, tudzież kontrola całego przedsiębiorstwa

Twierdzi nadto spółka wodna, że nie może być pociągnięta do odpowiedzialności zapłacenia wyższego datku konkurencyjnego, aniżeli tego, jaki wyżej powołaną ustawą krajową oznaczonym został, t. j. w kwocie 103.200 K, tudzież, że ten ustawowy udział swój strony konkurencyjne już dawno złożyły i że przeto ściąganie dalszych datków zdolne jest wobec tego wywołać czynny opór i przewidzieć się nie dające skutki.

Badając na podstawie aktów przedstawione przez spółkę wodną zarzuty komisya gospodarstwa krajowego przede wszystkim stwierdzić musi, iż przedsiębiorstwo regulacji Wisłoka i Pielnicy jest w myśl ustawy z 1. lipca 1886 Nr. 68. dz. u. kr. przedsiębiorstwem spółkowym, przez kraj subwencyonowanem i że wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych jak niemniej zarząd funduszków budowy należał i należy do Wydziału spółki wodnej.

Stosownie do tych postanowień ustawy Wydział spółki wykonał regulację i zarządzał funduszami przez swoje własne organa. Mianowicie przyjął inżyniera, sekretarza i mundanta, którzy prowadzili zarząd interesów spółki.

O ile przeto podniesione w petycji zarzuty, odnoszące się do stanu wykonanych robót, do stanu funduszków spółki, nieporządków w administracji i t. d. skierowane są przeciw naczelnym władzom krajowym i o ile spółka wodna tylko dla tego żąda pomocy od Wys. Sejmu, komisya gospodarstwa krajowego — gdyby się tylko na tych pobudkach opierać miała — nie mogłaby uznać zapatrywania spółki za usprawiedliwione.

Wprawdzie powołana wyżej ustawa i regulamin z 3. maja 1888 Nr. 49. dz. u. kr. wydany przyznaje Administracji państwa i Wydziałowi krajowemu pewien wpływ przy wykonywaniu tego przedsiębiorstwa, a władze te jak świadczą akta Wydziału krajowego, korzystały z swego prawa.

Zastrzeżony wpływ ten jednak nie jest, i nie może być uważanym jako przełanie odpowiedzialności z samorządnej spółki wodnej na władze z równoczesnym uwolnieniem spółki wodnej od tej odpowiedzialności.

O ile zarzut co do niewykonanych robót lub złego stanu tychże jest słusznym, wykazuje akt kolaudacyi, przeprowadzonej od 2 do 4 czerwca 1897 roku.

Otóż według aktu kolaudacyi przy współudziale spółki wodnej wykonano w okresie budowlanym od 30. lipca 1885 do 30. czerwca 1896 następujące roboty:

a) na Wisłoku na długości 9,250 km, z której tylko przestrzeń od granicy Haczowa do granicy Bzianki na długości 5,750 km można uważać jako uregulowaną co do trasy.

Nie wykonano zaś na dolnej przestrzeni dwóch przekopów w skale i zabezpieczenia oberwanych brzegów na górnej przestrzeni, nie ukończono przekopów, wałów i nie wykonano robót regulacyjnych;

b) na Pielnicy uregulowaniem zostało koryto w dolnej przestrzeni na długości 2,900 km a na górnej przestrzeni znalazła komisya rozpoczęte roboty ziemne.

Koszt wykonanych robót sprawdziła komisya kolaudacyjna na 141.517 złr. 49 kr. w. a. a gdy koszta preliminowano na 129.000 złr. w. a., przeto okazało się przekroczenie w kwocie 12.517 złr. 49 kr. a. w.

Spółka na koszt administracyi wydała w tym okresie 41.283 złr. 32 kr. w. a. czyli 29% kosztów wykonania robót.

Komisya kolaudacyjna uznała, że roboty zostały wykonane w myśl zatwierdzonego projektu, że przekroczenie kosztorysu w danych warunkach było nie do uniknięcia i że prowadzenie robót było pod względem technicznym prawidłowem — wreszcie, że roboty zostały wykonane z możebną oszczędnością.

Gdy akt kolaudacyi został do wiadomości przez władze przyjęty, wyasygnowano spółce z funduszów krajowych i rządowych zasiłki po 30% (w wysokości ustawą przewidzianej), czyli razem w kwocie 7.510 złr. w. a.

Taki był stan w czerwcu 1897 roku; jaki jest stan faktyczny wykonanych robót obecnie, Komisya gospodarstwa krajowego nie ma do ocenienia żadnych danych. —

Konserwacya robót należy do spółki wodnej, przyczem nadmienić należy, że na ten cel otrzymała spółka zasiłek w roku 1901 w kwocie 2.000 koron.

Co do stanu funduszów spółki, stwierdziła Komisya Wydziału krajowego, wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 6 lipca 1901 roku, że czysty stan bierny wynosi sumę 29.587 kor. 12 gr. a nie 214.942 koron.

Według zasięgniętych przez sprawozdawcę Komisji gospodarstwa krajowego informacji w biurze melioracyjnem Wydziału krajowego, kwota 214.942 K przedstawia ogólny stan bierny, na pokrycie którego ma jednak spółka do dyspozycyi w zaległych datkach konkurencyjnych 184.156 koron 82 gr. a w rozmaitych zwrotach od akordantów z tytułu nadpłaconych im należności 1.198 K 12 g, czyli razem ma do dyspozycyi kwotę 185.354 K 94 g — atoli płynną będzie ta kwota częściowo lub w całości dopiero po wyegzekwowaniu takowej.

Według tego zestawienia wynosi czysty stan bierny kwotę 29.587 K 06 g.

Spółka wodna twierdzi jednak w petycyi, iż uczestnicy spółki dawno już datki swoje spłacili, w tej wysokości, w jakiej w ustawie oznaczone zostały, t. j. w kwocie 103.200 K i że do płacenia dalszych nie mogą być zobowiązani a to ze względu na postanowienia §. 2. powołanej ustawy, tudzież na postanowienie §. 1. regulaminu wykonawczego, według których to postanowień sumy kosztorysowej przekroczyć nie wolno było.

Na twierdzenie to zauważyć należy:

1. Według obrachunku dokonanego przez Komisję Wydziału krajowego strony konkurujące zapłaciły dopiero 83.770 K 16 g.

2. Spółka wodna wykonywała roboty przez swoje własne organa i decydowała w pierwszym rzędzie o zmianach w projekcie. Więć zastrzeżenie w ustawie i regulaminie, że suma kosztorysowa przekroczona być nie może, odnieść by raczej należało do funduszu krajowego i państwowego — gdyż widoczną jest tendencya — że ustawa chciała te fundusze przed wymaganiami stron interesowanych zabezpieczyć.

Przekroczenie sumy kosztorysowej nastąpiło więc z woli i postanowienia spółki a mimo to jednak i kraj i rząd (jak wyżej nadmieniono) przyczynili się do pokrycia owego przekroczenia swoim 30% udziałem ustawą nałożonym.

Komisya gospodarstwa krajowego uważała za stosowne zapatrywania — w petycyi naprowadzone — jako nieuzasadnione sprostować.

Spółka wodna żąda:

1. wydania polecenia Wydziałowi kraj., ażeby w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem i przy współudziale Wydziału spółki obecny stan robót niezwłocznie na miejscu zbadał i sprawę rozpoczętej regulacyi załatwił.

2. ażeby zasystował zarządzone ściągnięcie zaległych datków konkurencyjnych.

Pierwsze żądanie jest w toku załatwienia. Sprawa ta była przedmiotem uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 27. marca 1899 i dnia 6. lipca 1901, polecających Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył Sejmowi projekt ustawy, zapewniającej wykończenie regulacyi w drodze przedsiębiorstwa krajowego.

Żałować należy, że z powodu różnych przeszkód projekt ten dotąd nie mógł być sporządzonym. Jak się komisya gospodarstwa krajowego poinformowała, projekt jest na ukończeniu, tak, że na najbliższej sesyi zostanie Wysokiemu Sejmowi przedłożonym.

Podobne żądania, w tym samym kierunku, przedstawia także petycyja obszaru dworskiego i gminy Jaćmierz oraz Posady jaćmierskiej o regulację potoków Garłowca, Gramernika i Siedliczki jako dopływów Wisłoka.

Gdy żądania te powyższymi uchwałami sejmowymi uważać należy za załatwione, Komisya gospodarstwa krajowego zalecić tylko Wys. Sejmowi może uchwalenie wezwania do Wydziału krajowego, ażeby bez dalszej zwłoki projekt ustawy o uzupełnieniu tej regulacyi z uwzględnieniem potoków Garłowca, Gramernika i Siedliczki Wys. Sejmowi na najbliższej sesyi nie zawaodnie przedłożył.

Co do drugiego żądania spółki wodnej to Komisya gospodarstwa krajowego nie może doradzać, aby wstrzymać egzekucyę zaległych datków konkurencyjnych wobec zaciągniętych zobowiązań spółki natomiast: mając na uwadze obecne materialne położenie rolników niszczonej prawie rok rocznie powtarzającymi się klęskami elementarnymi — sądzi Kom. gosp. kraj., że należałoby spółce przyjść w ten sposób w pomoc, aby W. Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby zniżył odsetki zwłoki.

Komisya nie posiada jednak żadnych danych do ocenienia, jak z opustem odsetek zwłoki daleko posunąć się może i dlatego pozostawia to Wydziałowi kraj. z tem nadmienieniem, że należałoby ten opust uczynić jak najwydatniejszym.

Wreszcie możnaby i należałoby przyjść spółce z pomocą przez przyjęcie pewnej części kosztów zarządu na fundusz krajowy.

Na podstawie powyższych uwag Komisya gosp. kraj. wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby projekt ustawy o wykonanie uzupełniających robót przy przedsiębiorstwie regulacyi Wisłoka i Pielnicy oraz potoków Jaćmierskich Garłowca, Gramernika i Siedliczki w myśl polecenia z dnia 6. lipca 1901 niezwłocznie wykonał i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przez możliwe zredukowanie odsetek zwłoki od rat anuitetowych od pożyczek z roku 1891 i 1894 z kraj. fund. pożyczek dla spółek wodnych zaciągniętych udzielił pomocy spółce wodnej Wisłoka i Pielnicy.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby się zastanowił, czy nie należałoby przyjść spółce z dalszą pomocą przez udzielenie zasiłków z funduszu krajowego i państwowej dotacyi na drobne melioracye.

Uchwałami powyższymi załatwione zostają petycyje l. 2644 i 2721.

Przewodniczący:

Gorayski.

Sprawozdawca:

Sękowski.

